

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Pa pošti prejemani velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemani velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravištvu (administraciji) in ekspediciji, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petič-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno znižuje.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 131.

V Ljubljani, v soboto 9. junija 1888.

Letnik XVI.

Davek od žganja.

I.

Državni zbor je v zadnjem zasedanju pokazal največjo skrb za blagor države. Primanjkljaj zadnjih deset let znaša 338-39 milijonov gld., torej povprek na leto 33-83 milijonov. Z ozirom na ta primanjkljaj, ki se ne bo še tako hitro znižal, je pač naravno, da si mora država pomnožiti dohodke. Pomisliti je tudi, da se oborožujejo vse države ter množijo svoje vojaške sile, zato si mora tudi naša država za prihodnost zavarovati svojo veljavo, akoravno je njena politika mirovnega značaja. Najprimernejši predmet v dosegu višjih dohodkov zdel se je državni upravi žganje. Sicer je gotovo, da bo ta novi davek občutljivo zadel konsumente, vendar to davčno breme ne bo tako občutljivo, kakor trdijo nekateri vladi nasprotni krogi. Poročevalec dr. Meznik je dokazoval v poročilu, da bo davek od žganja povzročil pravilnejšo in cenejšo produkcijo, razdelil breme primerneje na konsumente, oprostil izdelovalce prisilnih davkov in pomnožil dohodke državnemu zakladu.

Davek od žganja donaša Avstriji primeroma premajhne dohodke, ako jih primerjamo z dohodki drugih držav.

Avstro-ogerska je doslej izdelala žganja okoli tri milijone hektolitrov. Čisti dohodek je znašal v Avstriji povprek 7 do 8 milijonov goldinarjev na leto, na Ogerskem povprek 9 1/2 milijona. Anglija n. pr. dobiva na leto 247 gld. od hektolitra, skupaj okoli 200 milijonov, Francija 79 gld. od hektolitra, skupaj 124 milijonov, Rusija 148 gld. od hektolitra, skupaj 420 milijonov, Severna Amerika 127 gld. od hektolitra, skupaj 170 milijonov goldinarjev, Avstrija pa le 11 gold. od hektolitra absolutnega alkohola pri gospodarskih žganjarnah pa le 4 do 5 gld. od hektolitra. Iz tega je razvidno, da je naša država dobivala neprimerno malo dohodkov.

Nova davčna mera 35 gld. in 45 gld. od hektolitra je sicer velika; toda važni in silni vzroki opravljajo tudi to novo davčno mero. V prvi vrsti dobé male gospodarske žganjarne primerne odškodnine. Dalje je davčna mera 35 in 45 gld. podpora za izdelovalce, ker smemo upati, da se bo tržna cena ravnala po višji davčni meri, torej večinoma na korist gospodarskim žganjarnam. Tovarniške žga-

njarne, ki večinoma oskrbujejo le izvoznjo in so doslej dobivale skrivne izvozne premije v znesku 3 gld. 10 kr., dobivale bodo v prihodnje javno premijo po 5 gld. v skupnem znesku letnih milijon goldinarjev. Avstrija bo torej v prihodnje dobivala, če računamo 35 gld. od hektolitra, 34-9 milijonov kosmatega dohodka; k temu znesku pa pridejo še dohodki od žganjarskega kotla in znesek višje davčne mere.

Najbolj bodete zadeti po novem davku Galicija in Bukovina, ki sta doslej izdali dve tretjini vsega žganja. Ker sta te dve deželi imeli največ dohodkov ravno od žganih pijač in poleg tega še propinacijsko pravico do l. 1910 (Galicija 1 milijon, Bukovina 100.000), darovala bo država od davčnih dohodkov tema deželama 1 milijon, oziroma sto tisoč goldinarjev. Enako podporo so liberalci zahtevali tudi za Koroško, akoravno sta Kranjska in Češka primeroma bolj zadeti. Opomniti moramo tudi, da je ta davčna mera določena po pogodbi z Ogersko, in ravno onkraj Litave je bila nova postava vsled slabih financ „pogoj življenja“. Tudi ni tajno, da je krona sama želela, da se uresniči ta postava.

S temi vrsticami smo označili glavna načela nove postave, na katere se je naslanjala država. V prihodnjem članku razmotrivali bomo stališče strank.

Nagovor papeža Leona XIII.

v tajnem konzistoriji dne 1. junija.

Častiti bratje! Po posebni milosti previdnosti božje se je zgodilo, da je svet celo to leto Našega duhovniškega jubileja čudovito kazal svojo vero in pobožnost. Dan za dnevom so Nas obdajale goste trame romarjev: od oseb raznih stanov sprejeli smo veličastna in najraznovrstnejša zatrjevanja vdanosti, ki so prekosila vsa Naša pričakovanja. Mej temi stenami videli smo tisoče in tisoče, ki so prišli iz cele Evrope, iz mnogih oddaljenih krajev Amerike, da, celo iz Afrike, da se Nam poklonijo. Pri tem krasnem in plemenitem tekmovanju ljubezni opazovati ste mogli, prečastiti bratje, kakó se je trudil narod italijanski, da vpričo narodov dokaže svojo staro zvestobo do sv. Stola. Spodobno je bilo in

potreba previdnosti in uljudnosti, da bi se ne vmešavali v to harmonijo veselja napačni glasovi. In vendar smo jih morali poslušati. Zdi se Nam celó, da je ravno iz teh izvanrednih čestitanj rimskemu papežu pridobila novo hrano togota onih, ki tako črtijo cerkev in ki so v tej dóbi večkrat z razžaljenji in pretenji pokazali svoje neizmerno prevzetno mišljenje. Čutijo se mogočne in zato s tem večjo predznostjo razkrivajo svoje načrte ter pomnožujejo najraznoličnejše ovire dokazujoč, da hočejo cerkev vsak dan vkovati v trdnjše spono. Ako bi bilo treba še novih dokazil, kazati bi mogli mej mnogim drugim na novo, obžalovanja vredno spričevalo, koje obsega načrt kazenskega zakonika, s katerim se ravnokar peča poslaniška zbornica. Tukaj ménimo še posebno one člene, ki se neposredno nanašajo na katoliško duhovništvo in posredno na pravice sv. Stola. Ker se pa gre tukaj za prevažen predmet, sklenili smo, da se Vam nasproti, častiti bratje, obširneje izjavimo v tem oziru.

Ti členi so na kratko obseženi v nastopnem: Izumili so v napominanem postavnem načrtu nove prestopke in zločine, koji se proglašujejo kot razžaljenja domovine in katerim se grozi z neizmerno hudimi kaznimi, in pri vsem tem se natančneje niti ne razjasnujejo niti zadostno označujejo. Vse to pa se utemeljuje z izgovorom, da hočejo odvrniti nevarnosti, ki bi lahko navstale iz duhovniškega vpliva, z jako ostrim kaznovanjem onih duhovnikov, kojim bi se po njihovem mnenju moglo dokazati, da so kaj učinili z dejanji ali svéti, kar bi bilo zoper postave in državne naprave, zoper javno avtoriteto ali tudi na kvar miru in koristim družin. — Kam ta postavni stroj dejanjski méri, o tem, prečastiti bratje, ni mogoče več dvojiti, posebno ako se primerja z drugimi enakimi postavami in če se tudi vzamejo v poštev preznane nakane njegovih tvoriteljev.

S strahom pred zagroženimi kaznimi hočejo pred vsem preprečiti, da bi kdo branil pravice rimskega pontifikata. Toda gotovo ni treba naglašati, kako brezbožno je, da je enemu dovoljeno z vso silo napadati svete in s pravno prostostjo cerkve zvezane pravice, drugi pa naj jih niti ne sme braniti, ako noče, da ga zadenejo najhujše kazni. In ker je nedotakljivost teh pravic za vse katoličane največje važnosti, oglasili bi se gotovo po celem

LISTEK.

Sviftijada.

(Triindvajseti spev.)

V najnovejši dóbi našega parlamentarnega življenja odpirajo se kar zapored viri lepih političnih uspehov. Prekoračili smo Rubikon svojih dolgotrajnih „nadepolnih upov“. Naše ravnopravnostne zahteve se izpreminjajo v pravo meso in kri 19. odstavka osnovnih postav.

V istini, kako očetovski skrbé sedaj naši dose-danji nasprotniki za nas!

Poslanec Roser napel je v državni zbornici vse svoje opozicijske moči, da nam odpravi državno loterijo, v katero nosimo Slovenci svoje krvavo prislužene „groše“. Ker zagotavlja vlada, da ne more vladati brez naših zastavljenih grošev — in brez naših političnih upov, upamo in upati smemo, da se vsaj preorganizuje državno-politična loterija, v katero stavimo mi Slovenci in Slovani sploh že dve

desetletji vedno in vedno le številko 19. na prvi klie — a vedno brez pravega uspeha.

Zastavili smo že Slovenci ves svoj prirojeni nam optimizem na to blagor obetajočo številko 19. in vedno še stavimo in stavimo — brez terne.

Največji naš dobitnik in prijatelj je brez dvoma poslanec Roser, ki trdi javno in nas prepričuje z dejanji, da je naša stava v loterijo: brezumnost.

In kedor uporablja brezumnost in lahkovernost svojega bližnjega, da ga olajšuje na groših, trdi cesarska postava, zakrivi zločin prevare — ergo tožimo mi Slovenci lahko ves državni zbor na veliki pečat, ker ne pride nikedar na dan naša stavljená številka 19.

Za poslancem Roserjem je največji naš prijatelj ekscelencija pravosodni minister. Ta državnik je prepričan sam, da ne more v popolni svetlobi številka 19. iz državnozbornske loterije na dan, zaradi tega nam dovoli vsaj sem in tija kako „ambico“. Taka politična ambica je ministerski ukaz, da se spisujejo naše zemeljske knjige v slovenskem jeziku.

Poslednji ministerski ukaz ima osobito panslavist poslanec Foregger na piki. Foregger namreč napravil je v državni zbornici s svojim slavnim govorom toliko prahu, da so mu morali celó pravi prijatelji, velikonemški poslanci, izprašiti s precej grčavo brezovko opozicijsko zaprašene hlače.

Ta najnovejši nam ugodni ministerski ukaz ima brez dvoma mnogo praktičnih posledic za nas.

Prvič pogledamo lahko v bodoče Slovenci na lastne oči in brez tolmača v svojo zemljiško knjigo in vidimo, kako vedno bolj in bolj lezemo v dolgove.

Drugič, ne moremo izposojevati več pri nemških židih za nizke obresti, ker nam na slovensko vknjižbo celó nemški žid in morda tudi ljubljanska branilnica ne posodi niti „kebra“ več.

Sviftijanec sodi, da dospemo Slovenci na podlagi slovenske vknjižbe lažje do neodvisnosti od Nemcev in do svoje branilnice, kakor s pomočjo dosedanjega 19. odstavka, ki nam prorokuje popolno svobodo.

Našim nasprotnikom so poleg tega ukaza najbolj

svetu iz lastnega nagiba glasovi v obrambo sv. Stola, edino le italijanskim katolikom, kojim bi bila to v prvi vrsti dolžnost, pa naj je to postavnim potom zabranjeno! — Kar pa se mora tukaj še posebno naglašati, je to, kakor smo že večkrat povdarjali, da one naredbe, ki so potrebne v obrambo neodvisnosti rimskih papežev, ne samo da ne škodujejo narodnim koristim, marveč so jim dejanjski še jako velike hasni; in da vsi oni, ki tirjajo to neodvisnost, niso sovražniki domovine, marveč njeni najboljši in najzvestejši državljani. (Konec prih.)

Govor poslanca dr. Ferjančiča v državnem zboru dne 23. maja 1888.

(Konec.)

V novi zemljišni knjigi imajo imena krajev in katastralnih občin posebno veljavo. Prej so se zemljišne knjige imenovala po graščinah, sedaj pa se imenujejo po občinah, da se strinjata zemljišna knjiga in kataster.

Kdor želi vknjiževanje v zemljišno knjigo, imenovati mora ime katastralne občine. To pa je pri nas težko. Zemljišne knjige so le nemške in v njih imena le nemška. Da imajo vasi po dvoje imen, ni tako slučajno. Prišlo je zraven jedno ime, in jaz trdim, da nemško. Kolikor so mogli, so prevajali imena. Rekli so namesto Luža Lacken, za Brezje Birkendorf, za Gorenja, Notranja, Spodnja gorica Ober-, Inner- in Unter-Goritz. Povsod pa niso bili tako srečni. Na Dolenjskem leži prijazna vas „Družinska Vas“. „Družina“ je „Familia“, ruski se imenuje tako tudi mal oddelek vojne, toda „Gesinde“, ali „Gesindel“ se ne pravi, in vendar se ta vas imenuje „Gesindeldorf“. (Smeh in klici na desnici: Ostudno!) Tukaj stanuje prijazen krčmar, pri katerem vaščani radi ostajajo. Tega sem nekdanj vprašal, zakaj pusti to grdo ime občine in zakaj ne stori potrebnih korakov, da se to zgodi. Rekel je, da se ne vé kam obrniti; jaz sem mu razložil. Jaz ne vem, če je storil te korake, in s kakim vspehom. Morda bodo te moje besede prišle do njegovih ušes.

Dalje se imenuje katastralna občina „Sinja gorica“, to je gorica, nad katero je višnjevi nebeški obok. A treba je bilo jezikoslovne temeljitosti, da so v „sinja“ vrinili „v“ in skovali besedo „svinja“, in tako se imenuje „Sinja gorica“ „Schweinsbühel“. (Smeh na desnici. — Poslanec Salášek: Jako plemenito!) Oprostite, da navajam toliko posameznosti. (Klici na desnici: To je zanimivo!)

Druga občina je z imenom: Račje selo. Raca „Ente“, selo „Weiler“. Oprostite, če imenujem grdo nemško ime „Rappelgeschiss“. (Smeh na desnici.) Pogovarjal sem se o teh imenih s prijateljem, in ta mi je rekel: Nekaj vendar ne veš. Neka občina imenuje se Polica. Polica imenuje se nemški „Stellage“, in vas se imenuje „Stellagendorf“. Verjel sem mu. Ko pa sem pogledal v krajevni imenik, videl sem, da ni res, ter se smejal. Takih imen pa sploh ljudstvo ne pozna. Kolikor bolj se razširja slovenska šola in slovensko uradovanje, toliko prej se bodo pozabila ta imena, ali v zemljišni knjigi ostala bodo kot spomenik nevednosti. (Prav res! na desnici.)

V zadnjem zasedanju je sklenil deželni zbor, vlada naj skrbi, da se v zemljišne knjige vpišejo tudi slovenska imena. Slovensko prebivalstvo dobiva

po godu slovenski notarji na Štajerskem. V istini so poslednji nam Slovencem prepotrebni. Oni nas varujejo s slovenskimi dolžnimi pismi visokih nemških obrestij ter pomnožujejo s tem domači „kredit“ in domači „up“ na ljubljansko mestno hranilnico, akoravno boleha ona že nekaj let na težkem porodu.

Slovenska zemljiška knjiga in pa slovenska notarijska pisma imajo poleg narodno-gospodarskega tudi socialno-političen pomen.

Sviftijanec je prepričan, da ne dobi odslej, tudi po največjem trudu, kakor se je pripetilo čestokrat, noben najbolj naroden narodnjak Nemke v zakon; kajti osobito Celjanke so zaprisegle, da ostanejo raje večne device, kakor da se omože na slovensko ženitovanjsko pismo in z narodnimi ženini, ki niti „krofa“ nima.

Ako hočemo Slovenci zahtevano Slovenijo, nastavimo na naših mejah slovenske notarje in zmaga je gotova. Swiftijanec.

že sedaj v roke slovenske listine, in v teh so slovenska imena krajev in katastralnih občin. Če torej za Slovence pridejo kritični časi, in pridejo ljudje s slovenskimi listinami k zemljišni knjigi, rekli jim bodo: takih zemljišnih knjig nimamo. Tako Slovenec nima pravice do zemljišne knjige, če tudi je lastnik posestva. Tako more se na Kranjskem zgoditi. Če pa pogledamo na Štajersko, prepričamo se, da se to že godi. Tudi tukaj so pačili imena. Imenom, ki niso nemška, pristavljali so „ah“, in glasila so se nemški. Tako n. pr. je Sloveniach iz Slovenje, Göriah iz Gorje, Napolah iz Napolje itd., ali pa niso bili varčni s črkami. Tako n. pr. so rekli Dolintschitschach za Dolinče, torej 17 črk namesto 7.

Dalje so imenom pritkali „en“ in ime je bilo nemško. Tako n. pr. za Goričica „Goritschitzen“. Spominjam se še imen na Štajerskem, kjer sem služboval n. pr. Ivankofcen, Mihalovcen, Gomilcen, Strelecen itd. Kolike važnosti je končnica „en“, posebno pri imenu Lokovica, to je izumil modri in bistroumni sodnik v Šoštanci (Čujte! Čujte! na desnici), ker ta je zavrnil slovensko listino z imenom Lokovica z besedami: Mi nimamo zemljišne knjige Lokovica, marveč Lokawicen. (Čujte! na desnici.)

Vprašam Vas, ali se ne pravi to šaliti se z resnimi stvarmi in nagajati slovenskemu prebivalstvu? (Tako je! na desnici.) Ni treba naklonjenega ministra; od katerekoli je stranke, takega sovraštva ne sme trpeti. (Pohvala na desnici. — Poslanec dr. Vašaty: To mora še drugače kaznovati.) Ravno ta dogodek je razburil na Spod. Štajerskem. Advokatje in notarji so prosili ministerstvo, da se na zemljišnih knjigah razvidijo slovenska imena, kjer prebivajo Slovenci, kakor je za Kranjsko sklenil deželni zbor.

Upam, da bo v prihodnje boljše, sicer bi nasprotni nam uradniki vedno sramotili slovensko prebivalstvo. S tem upanjem, ki naj se uresniči, končam. (Živahna pohvala na desnici. — Govorniku čestitajo.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 9. junija.

Notranje dežele.

Cesar je mnogim rumunskim sedmograškim občinam podaril večje svote, kar je vzbudilo v ogerskih vladnih krogih tem večjo pozornost, ker tega niti ni predlagalo ministerstvo.

Predvčerajšnjim je sprejel cesar slovenskega poslanca grofa Hohenwarta pred splošnjimi avdiencami.

Preklicuje se vest, da bo grof Goluhovski prestavljen iz Bukarešta v Pariz. Goluhovski je znan kot odločno protiruski diplomat.

V hrvatskem saboru vdeležil se bo debate o novi šolski postavi patrijarh Angjelić. Ta razprava pa se ne bo vršila že prihodnji teden, kakor je bilo to začetkoma določeno, marveč se je odložila za nedoločen čas. — Včeraj je bil v tretjem čitanju potrjen novi kazenski pravdni red.

Šest avstrijskih odsekov za vravnavanje oger-skorumunske meje pričelo bo v zvezi z rumunskimi odposlanci svoje delovanje dne 15. t. m. na šestih raznih krajih.

Vnanje države.

Kako prav je imel papež Leon XIII., ko je naglašal v svojem na drugem mestu današnjega lista objavljenem govoru, da je novi italijanski kazenski zakonik nesramen napad na prostost katoliške cerkve, razvidi se najbolje iz besedi pravosodnega ministra Zanardellija, koje je izustil gledé tega predmeta v zbornici. Razvidi se pa iz njih, da se gre tukaj edino le za mednarodno rimsko vprašanje, za osodo poglavarja skupnega krščanstva. Minister Zanardelli dobro vé, da je zakonik sramotno in tihotapsko orožje zoper katoliško prebivalstvo Italije, ter celo današnji zloglasni zbornici ne zaupa, da se bo hotela brez ugovorov pokoriti trinoštvu italijanske vlade. Zaradi tega je pismo naprosil vse prijateljske mu poslance, naj za gotovo pridejo tekom tega tedna h glavnemu glasovanju, da bo sprejet zakonik „en bloc.“ Iz njegovega govora posnamemo nastopno: Gledé znanih členov o zlorabi duhovniške oblasti — rekel je minister — omenim, da so bili že leta 1859 v veljavi; preklicali pa so se, ker je vlada hotela poskusiti z dobroto in prijaznostjo. Ta poskus se je ponesrečil, kajti že leta 1876. sta predložila Vigliani in Manzini postavna načrta, ki pa sta ostala nerešena v odsekih. Stanje, ki je vsled tega nastalo, porabilo je duhovništvo v svoje namene, kar dokazujejo mnogoštevilne prošnje za zopetno papeževo posvetno oblast in ugovor neapoljskih in toskanskih škofov. Mi nočemo zatirati duhovnikov (!?), toda trpeti pa ne

moremo, da bi tlačili duhovniki naše najsvetejše pravice. (?) pravice Italije do Rima! (?) — Tukaj tiči tedaj zajec za grmom! — Vsak komentar je odveč!

Bolgarska občina v Kazanliku je podarila princu Koburškemu velik kos zemlje v krasni „Rožni dolini“, kjer si bo princ sezidal gradič za poletensko stanovanje. Iz tega se razvidi, da princ Ferdinand še ni izgubil vsega upanja. — Razsodba zoper Popova in drugeve še ni potrjena.

Rusija zahteva od Turčije, da jej prepusti na račun vojskine odškodnine dohodke iz carinskega posojila. — General Gurko bo v kratkem nadzoroval vse vojaške tabore v obmejnih pokrajinah. Vzlic živahnemu delovanju na vojaškem polji pa se častnikom dovoljuje brez zadržkov odpusti.

Nemški „Reichsanzeiger“ z dne 7. t. m. objavlja postavo gledé predrugatega 73. člena ustave (petletna zakonodajska doba). Cesar je sklenil ločiti to košljivo vprašanje od onega o volilni prostosti, zato se je ta zakon objavil. „Post“ dostavlja temu, da se bo najslabejši član sedanjega ministerstva boljše odstavil v primernejšem času, t. j., da bo Puttkamer kmalu odstopil.

Francoske razmere označuje jako dobro vest, da je narodna liga zoper brezbožstvo, ki se je pred dvema letoma ustanovila, začela izdajati lasten list „La Paix Sociale“. Žalostno pač za katoliško Francijo, da se mora v njej braniti pojem božanstva!

V angleški zgornji zbornici je naznanil Salisbury, da je v resnici navstal razpor mej italijanskim konzulom in zanzibarskim sultanom.

Belgijski kralj je predvčerajšnjim otvoril bruseljsko mednarodno razstavo. Povabljenih je bilo k telj slavnosti nad 3000 dostojanstvenikov.

Turški sultan je izdal dne 6. t. m. iradé, po kojem so se znižale carinske pristojbine od 8 na 1 odstotek za blago, ki se izvažajo iz Turčije v Bolgarijo.

V Rumuniji so še vedno po nekojih krajih nemiri. Vodje kmetskih vstajnikov kaznujejo se jako strogo. Mej vojaki je začela razsajati egiptska očesna bolezen. V Bukareštu je 500 tacihi bolnih vojakov.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 8. junija. Slovenski klub na Dunaji imel je v soboto dne 2. t. m. svoj enajsti večer. Z njim končal je tudi svoje letošnje delovanje, kajti nova sezona prične se zopet meseca oktobra. Na dnevnem redu bilo je berilo gosp. Pukla: „Mej slikami.“ Dobro premišljeno in izvrstno sestavljeno to berilo zanimalo je jako poslušalce, in burna pohvala sledila je, ko je končal gospod govornik. Berilo to bavi se z letošnjo razstavo slik v umetniškem domu na Dunaji. V začetku karakterizuje g. Pukl umetnost z besedami Borisa Mirana, opisuje, kakov vpliv na njega imele so te besede, in kako blaži človeško srce narava in umetniki. Prehajajoč k omenjeni razstavi, koja imenuje se mejnarodna, našteva najprvo nje oddelke, narode, ki so zastopani v nji, omenja, da smo tudi Slovenci zastopani v nji, ter se bavi obširneje tudi z družimi slovanskimi narodi. Na to opisuje razvoj izobraževalnih umetnosti v Avstriji pod Habsburžani, ter se bavi posebno z umetnijo slovansko. Prvi vladar habsburški, ki se je zanimal za umetnosti in véde, bil je Maksimilijan I. On pomnožil je zbirke, katerim je oče njegov Friderik III. položil temelj. V istem času razširil je na Ogerskem kralj Matjaž I. zgodovinsko knjižnico korvinsko. V prihodnjih stoletjih imeli so skrb za takove zbirke cesarji Ferdinand I., Maksimilijan II., Rudolf II. itd. Omenja tudi nadvojvode Ferdinanda Tirolskega, ki je med svojo vlado na Češkem zbral mnogo znamenitih knjig, slik in starin, ki so bile prenešene pozneje v grad Ambras na Tirolskem. Od tam prišla je ta zbirka leta 1673 na Dunaj. Ker je nastala ta zbirka na Češkem v zlati Pragi, nahaja se v nji mnogo dragocenih stvari, ki so izvira češkega. Tudi vladarska rodbina Luksenburška podpirala je umetnije v zemlji češki in ohranila mnogo dragocenosti. V 17. stoletji začele so se ustanovljati slikarske galerije. Karol I. iz Anglije, Filip IV. in nadvojvoda Leopold Viljem zbirali so po umetniških pravilih najlepše slike. Karolu I. svetovalec pri nakupovanju slik bil je slavni Rubens, o katerem dokazal je D. Trstenjak, da je rodom Slovenec rojen iz Št. Jurju pri Celji. V zbirko Leopolda Viljema prišle so slike najboljših beneških slikarjev. Mej temi so: Tizian, Giorgione, Veronese, Bassano, Schiavone. Leta 1728 bila je prvič razstavljena cesarska galerija slik na Dunaji, bila je takrat najslavnejša na svetu. Poglavitna dela so Rubensova in Van Dyckova. Od Karola VI. naprej do današnjega dne bili so vsi habsburški

(Dalje v prilogi.)

vladarji mogočni podpiratelji umetnosti in v prvi vrsti je sedanji vladar avstrijski Franjo Josip I. Izmed slovanskih slikarjev znameniti so po raznih dôbah posebno češki. Gotovo so pa imeli tudi drugi Slovani svoje zastopnike, koje pa prištevajo drugim narodom. Tako se n. pr. Antonio in Silvio Rotta prištevata Italijanom, akoravno sta, kakor je dokazal dr. Müller v Gorici, rojena in pokolenja slovenskega. Isto tako Hrvat Clovio, po Sakeinkiju Glovičič ali Glavičič itd. Za tem našteva g. Pukl dolgo vrsto slovanskih slikarjev iz raznih dôb. — Na to opisuje letošnju razstavo, imenuje slovanske slikarje, kojih je 53, ki so razstavili svoja dela v nji, in med njimi slavi gđc. Ivano Kobilčevu rojeno v Ljubljani, od katere so tri slike: 1. Holandsko dekle, 2. portrét, 3. igralka na citrah; — in gosp. F. Vesela: kranjski kmet. — To torej ob kratkem vsebina berilu g. Pukla.

Predsednik klubu g. Navratil zahvalivši se govorniku, dodal je še nekaj prav znamenitega o razvoju slikarstva. Omenil je namreč treh slovenskih slikarjev, bratov Antona, Lovra in Valentina Janša, ki so bili rojeni v Breznici na Gorenjskem. Prvi: Anton Janša bil je najprvo slikar, zraven tudi čebelar. Šel je pa leta 1766 na Dunaj v slikarsko šolo, da bi se priučil do dobra slikarstva. Na željo cesarice Marije Terezije prestopil je pa na Dunaji popolnoma k čebelarstvu. Umril je l. 1773. Njegova brata Lovro in Valentin bila sta tudi v isti šoli, sedanji akademiji obraznih umetnosti, kjer je postal Lovro tudi profesor pokrajinskega slikarstva. Njega slike se nahajajo še v isti akademiji, v dvorni knjižnici in v „Albertini“. Umril je leta 1812, Valentin pa l. 1818 kot učiteljski pristav za zgodovinsko samoročno risanje. Ali njegovi izdelki so se pogubili.

Iz Prage, 6. junija. (Izv. dop.) [Instalacija nadvojvodinje Margarete Sofije za opatinjo kr. terezijanskemu zavodu plemenitnic na Hradčanih. — Samostansko zatišje na pražkem gradu. — Opatinje c. kr. terezijanskega zavoda.] (Dalje.) Toda pridem naj k zgodovinskemu pomenu te slavnosti in k zavodu samemu, koji je bila založila leta 1755 cesarica Marija Terezija, kajti prvotni namen mojemu današnjemu dopisu — oprostite mojo mlačenost v dopisovanji — je zgodovinski opis tega starodavnega samostanskega zatišja. Predhodnik temu ustavu, s kojim je tudi v ozki zvezi — bil je starodavni samostan sv. Jurija.

Starodavna cerkev sv. Jurija, jedina romarska bazilika v celi Pragi, založena bila je že pred l. 926., kajti v tem letu umrl je ustanovnik tega hrama, sin prvega krščanskega vladarja češkega, Borivoja — knez Vratislav I., koji je bil i tu pokopan. Za časa njegovega naslednika Boleslava II., imenovan Pobožni (vladal je od l. 967—999), založen je bil pri hramu sveto-Jurskem prvi ženski samostan češki, namreč samostan benediktinek.

Prva opatinja tega reda bila je sestra vladajočega kneza, Boleslava II., Milada ali Mlada, koja se je pred tem neko dôbo mudila v Rimu, da bi se priučila meniškemu redu. Prejemši od papeža Janeza XIII. ime Marija, zavoj in palico opatsko, vrnila se je na Češko, da bi novi ustanovljeni samostan upravljala. Brat njen podaril ji je še mnogo posestev in užitkov in pri njih ustanovil službe za duhovnike. Iz teh duhovnikov postal je pozneje kapitelj sv.-Jurski, ki je pa propal v husitskih dôbah. Samostanske gospé bile so v začetku samo iz plemenitaškega stanú, pozneje pa meščanskega, a nazivljale so se takoj v začetku gospé.

Prve nesreče zadele so samostan leta 1142, ko se je moravski knez Kunrat polastil pražkega gradu. Benediktinke morale so pobegniti, samostan je bil zapaljen in je pogorel. V drugič zgradil ga je knez Vladislav (vladal je od l. 1140—1173) in kralj Přemisl Otokar I. podelil mu je največ dobrot. Tega kralja hči, Nežica, koja je bila proglašena za svetnico in varuhinjo dežele češke, vstopila je v ta red in bila njemu od l. 1200—1228 opatinja. Tretja benediktinka iz vladajoče rodbine Přemislincev bila je hči Přemisa Otokara II. (vladal je od l. 1253 do 1278), Kunhuta, koja je bila od l. 1302—1321 opatinja. Veliki kralj češki, cesar Karol IV., podelil je opatinjam tega reda za vse bodoče čase naziv „kneževski“, zajedno pa pravico, da imajo z nadškofom pražkim vkupe koronati češko kraljico, pravo, koje se je ohranilo še do današnjega dné. Te dôbe (l. 1348) bila je

opatinja pl. Vreštova. Od tega časa postala je vsaka opatinja „iz božje milosti kneginja in opatinja pri sv. Juriji“ in je bila umeščena od nadškofa pražkega. Pri tem nameščenji, ali kakor se je reklo, koronaciji, rabile so se starodavne insignije, koje so postale lastnina c. kr. ustava plemenitnic po odpravljenji samostana sv.-Jurijkega. Poslednja opatinja bila je Terezija Harnachova, umrla je 1803 in poslednja redovnica Ana Fiedlerova, umrla je l. 1841 v Kadanji 89 let stara.

(Dalje prih.)

Dnevne novice.

(Deželni odbor kranjski) je prosil slavno vlado, da bi se sklical deželni zbor na dan 20. junija, da reši konvertovanje zemljiščno-odveznih obligacij. Banke, ki mislijo prevzeti dotično kupčijo, morajo svoje ponudbe deželnemu odboru poslati vsaj do 16. junija. Deželni odbor odposlal je dotična vabila naslednjim bankam: Unionbank, Niederösterreichische Escomptegesellschaft, Filiale der Creditanstalt v Trstu, Länderbank in Bodencreditanstalt. Deželni zbor bode sedaj zboroval le nekaj dni, potem se bo za nekaj tednov preložil in svoje delovanje najbrž zopet pričel dne 27. avgusta.

(Cesarjevič Rudolf in cesaričinja Štefanija) odpeljeta se danes zvečer z Dunaja v Zagreb, kamor dojdeta jutri zjutraj.

(Slovensko društvo v Ljubljani.) Gg. dr. vitez Bleiweis, dr. Mosché, ces. svetnik Murnik, L. Svetec, dr. Tavčar in dr. Vošnjak so kot začasni odbor pri deželni vladi vložili pravila političkega slovenskega društva. C. kr. deželna vlada je potrdila pravila. Občni zbor se bo sešel, ko se bo oglasilo dovolj udov.

(Obrtnijsko pomočno društvo.) Redni 32. občni zbor obrtnijskega pomočnega društva, registrovane zadruge z omejenim poročtvom, bode v nedeljo dné 17. junija dopoldne ob 11. uri v veliki mestni dvorani. — Dnevni red: 1. Letno poročilo in računski sklep za l. 1887. (§. 17. pravil). 2. Poročilo v zadnjem občnem zboru izvoljenega odbora za pregled računov. 3. Volitev 4 udov v ravnateljstvo. 4. Volitev odbora za pregledovanje računov leta 1888. (§. 35. pravil). 5. Posamezni nasveti udov.

(† G. Rajmund Hočevár), bivši c. kr. okrajni glavar v Kočevji, umrl je danes ob 4. uri zjutraj po daljšem bolehanji tukaj v Ljubljani. Ranjki je bil ves čas goreč in zaveden narodnjak ter si je za kmečko ljudstvo pridobil velike zasluge kot zemljiščno-odvezni komisar. Pogreb bo jutri popoldne ob 5. uri. N. v m. p.!

(Umril) je dné 6. t. m. v Semiču na Belokranjskem gosp. Franjo Kuralt, predzadnji soprostnik podturnske graščine, po dolgi in mučni bolezn. Pogreb je bil včeraj popoldne. N. v m. p.!

(Umril) je včeraj na Reki g. Miha Lenčec, iz znane rodovine Lenčecove na Lavrici. Naj v miru počiva!

(Maxova slika), „Dopolnjeno je!“ razstavljena je še jutri. Vstopnina je znižana na 10 kr.

(Tiskarsko društvo) imelo bode dné 1. julija trojno slavnost: službeno 50letnico strojevodje gosp. Antona Pleškota, ki posluje že nad 16 let v „Narodni tiskarni“, 20letnico svojega „podpornega in izobraževalnega društva“ in „Gutenbergovo slavnost“. Pri tej priliki bodeta sodelovala pevsko društvo „Slavec“ in vojaška godba. Več o svojem času.

(Slovensko delavsko pevsko društvo „Slavec“) priredi vsled odborovega sklepa nastopne veselice: dné 17. junija javen pevski večer s sodelovanjem vojaškega orkestra; dné 1. julija sodeluje pri „Gutenbergovi slavnosti“ in dvajsetletnici obstanka tiskarskega društva“ na Kozlerjevem vrtu; dné 8. julija ima „Slavec“ dopoldne sv. mašo, popoldne pa priredi veliko ljudsko veselico v proslavo 40letnega vladanja Nj. Veličanstva Frana Josipa I. na Kozlerjevem vrtu. Koncem julija pa napravi izlet v Kamnik.

(Iz Cerkelj) se nam piše, da je bil v ponedeljek dné 4. t. m. na graškem vseučilišči doktorjem zdravilstva promoviran g. Edvard Globočnik, sin tamošnjega občesposlovanega zdravnika gospoda Globočnika. Čestitamo vrlemu očetu in nadobudnemu njega sinu! — Družba treznosti, o katere se je vrnila v zadnjem dopisu tiskarska pomota, broji sedaj nad 1200 društvnikov.

(Novomeske meščanske garde) načelnikom je izvoljen g. Anton Vertačič.

(Iz Metlike) se poroča, da bo mestni zastop s krajnim šolskim svetom jutri praznoval 40letnico cesarjevo. Danes zvečer je godba, bakljada in razsvetljava mesta. Jutri budnica, ob 10. uri slovesna sv. maša z zahvalno pesmijo. Po sv. maši polaganje in blagoslovljenje temeljnega kamna novi četverorazredni ljudski šoli; nato ogovor šolske mladine pri lipi cesarja Franca Jožefa. Popoldne ob 4. uri ljudska veselica.

(Povodom cosarjeve 40letnice) sklenil je okrajni zastop v Laškem trgu v svoji seji dne 7. t. m. ustanoviti dve ustanovi po 100 gld. za dijake na obrtni šoli v Gradcu.

(V dekanovini Laško pri Celji) sta nedavno dva kapelana vsled bolezni izstopila iz službe. Bolni so pa bili gg.: v Razborju, Jurjikoštru, Dolu in pri sv. Marjeti po eden, v Loki in Laškem po dva. Vseh duhovnikov v dekanovini je dvajset.

(Drava) je vsled nalivov in pritokov s snežnikov zelo narasla. Pri Górenjem Dravburgu preplavila je polje in travnike ter uničila mnogo poljskih pridelkov.

(Toča) pobila je te dni od Gradca na desno in levo ter proti severu vže na več krajih in je po nekod prav občutljivo škodo napravila.

(Iz c. kr. poštne hranilnice.) V četrtek došla je najnovejša okrožnica imenovanega zavoda. Ista priobčuje v uradnem delu sledečo zanimivost: Povodom jubileja svetlega cesarja je na Dunaji razstava za obrtnijstvo. Iz tega vzroka se bodo pri c. kr. poštnohranilničnem uradu dobivale posebno opravljene vložne knjižice, imajo številko 700.001 in dalje. Razven navadnega teksta na platnicah nahaja se podoba Nj. Veličanstva cesarja in pa napis: Jubilaeums-Ausstellung 1888. To se poštним uradnikom naznanja s opombo, da s takimi knjižicami naj ravnaajo vsled predpisov za ostale t. j. navadne knjižice. Nadalje okrožnica priobčuje račun za mesec maj. Vložilo se je 447.923krat za 55.490.718 gold.; od tega pride na Štajersko 20.087 vlog z zneskom 2.171.456 gld., na Koroško 5.563 za 560.633 gld., na Kranjsko vložili so 5.238krat skupaj 620.710 gld., na Primorskem 6.915krat za 858.344 gold. Vrnilo se je 135.038krat v skupnem znesku 54.104.905 gl.; od tega na Štajersko 3.755krat za 1.026.832 gld., na Koroško 937krat za 155.327 gld., na Kranjsko 828krat za 156.751 gld. Od dné 12. januarja 1883, ko je hranilnica začela poslovati, vložilo se je skupaj 16.666.474krat za 1.726.632.318 gld. 32 kr.; vrnili so pa 5.026.396krat za 1.685.202.784 gold. 39 kr., v hranilnici je torej preostalo čistih 41.429.533 gld. 93 kr. Med povračili je tudi znesek 8.084.550 gld.; za kar je urad vložnikom kupil in odposlal vsled zahtevanja vrednostne papirje. Rentnih knjižic je v prometu 9.487 v vrednosti 7.500.970 gold., vložnih knjižic 621.988, a knjig-čevovnic 13.540. Nove pošte z nabiralnicami dobili so kraji: sv. Benedikt pri Radgoni, sv. Marjeta „na Koroškem“ in Muta „na Koroškem“, opustili so pa pošto „Freibach“ v Rožni dolini. — Umril je blagajnični oficijal gosp. Henrik Moker dné 7. maja. — V neuradnem delu okrožnica priobčuje izkaz o poštni hranilnici na Ogerskem, Francoskem, Nizozemskem, Taljanskem in Švedskem.

Telegrami.

Budimpešta, 9. junija. Delegacijam predloženi skupni proračun iznaša po odšteti zakladi 1.130.535.634 gl., katerih odpade na vojni proračun 97.717.655 gl. in na mornarico 9.180.947 gl. Skupna izvanredna potreščina iznaša 23.181.246 gl., izmed teh za vojno 20.964.666 gold., za mornarico 2.137.280 gld. Za repetirke je postavljenih 13.384.700 gl. Carinski dohodki so proračunjeni z 39.698.314 gl. Kredit za zasedene dežele iznaša 4.423.000 gl.

Nadaljna predloga zahteva izvanrednega kredita 473.10 milijona za deloma že odrejeno deloma še nameravano nadaljevanje leta 1887 pričelih vojaških varstvenih naredeb in sicer za najnujnejše naredbe 297.10 milijona, od kojih je 16 milijonov še porabljenih; gledé ostalih 176 milijonov naj se vlada pooblasti, da jih sme porabiti, ako bo to zahtevala neodvrčljiva in silna potreba. Dotična motivacija pravi: Akoravno so vsa evropska ministertva složna v tem, da bi se ohranil mir,

vendar so nič manj tudi take nujne okoliščine, ki velé, da je pomnoženje in zboljšanje orožne sile najvarnejše jamstvo miru.

Budimpešta, 9. junija. Ogerska delegacija je včeraj kandidovala Ludovika Tiszo predsednikom in kardinala Haynald podpredsednikom.

Berolin, 9. junija. „Nordd. Allg. Ztg.“: Cesar je sprejel ostavko Puttkamerjevo ter mu podelil veliki križec hohenzollernskega reda. Cesarica se je zvečer odpeljala v Zapadno Prusijo.

Rim, 9. junija. Zbornica se je izrekla na korist opustitvi smrtne kazni. Skoraj enoglasno je zavrgla protestne prošnje škofov zoper novi kazenski zakonik.

Družba sv. Cirila in Metoda.

Doneske so izročile podružnice:

Slov. Gradec	127 gl. — kr.
Zavee	124 „ — „
Dornberg (skupilo za poslano vino)	27 „ 86 „
Beljak in okolica	50 „ — „
Cerkno na Goriškem	30 „ — „
Kotmarivas na Koroškem	70 „ — „
Č. g. Pire, benediktinec v Št. Pavlu	3 „ — „
„ Bizer, dekan in J. Ogriza, kaplan	10 „ — „
Mohorjani na Prežganji	2 „ — „
Česko-slovinski spolek v Pragi	20 „ — „
Mohorjani od sv. Križa pri Litiji	5 „ — „

V Ljubljani, 8. junija 1888.

Dr. J. Vošnjak,
blagajnik.

Umrli so:

7. junija. Terezija Lipovš, stolarjeva žena, 38 let, Streliške ulice št. 8, jetika. — Lovrenc Suhadobnik, zasebnik, 80 let, Kolezijske ulice št. 14, Marasmus.

Tuji.

7. junija.

Pri **Maticu**: Beer, Arlt, Blau, Hofman, trgovci, z Dunaja. — Büchler, trgovec, iz Budimpešte. — K. Meeraus, nadinženir, iz Pulja. — Weiss, trgovec, iz Siseka

Pri **Slonu**: Basch, Monschein, Altman, zasebniki, z Dunaja. — M. Hirsch, zasebnik, iz Prage. — Bernan, potovalec, iz Budimpešte. — Derežan, finančni tajnik, s soprogo, iz Zagreba. — Dolničar, zasebnica, iz Trsta. — Spazoli, z družino, iz Gorice. — Achtschin, umirovljeni svetnik, s soprogo, iz Gorice.

Pri **Avstrijskem caru**: Mejač, posestnik, iz Komende. — Kurošev in Einspieler, zasebnika, s Koroškega. — Baumgartner, zasebnik, s Koroškega. — Ivanuš, zasebnik, s Poličan. — Muha, duhovnik, iz Trbovelj.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		V eter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
8	7. u. zjut.	736.1	21.8	sl. szap.	dl. jasno	0.00
	2. u. pop.	733.9	28.0	"	jasno	
	9. u. zveč.	734.3	21.4	"	"	

Čez dan jasno, vroče; popoldne ob 1/4 uri močan veter, črni oblaki od severa proti zapadu in malo gromenja od severa proti zapadu. Srednja temperatura 23.7° C., za 5.6° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

9. junija.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	79 gl. 30 kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ 16% „	80 „ 90 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	109 „ 90 „
Papirna renta, davka prosta	94 „ 25 „
Akcije avstr.-ogerske banke	865 „ — „
Kreditne akcije	285 „ 60 „
London	126 „ 40 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleonid.	10 „ 01 1/2 „
Cesarski cekini	5 „ 94 „
Nemške marke	61 „ 97 1/2 „

Tržne cene

dné 9. junija.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	6 17	Špeh povojen, kgr.	— 66
Rež, „	4 22	Surovo maslo, „	— 90
Ječmen, „	3 74	Jajce, jedno „	— 2
Oves, „	2 92	Mleko, liter „	— 8
Ajda, „	4 22	Goveje meso, kgr.	— 56
Proso, „	4 22	Telečje „ „	— 50
Koruza, „	5 52	Svinjsko „ „	— 50
Krompir, „	1 87	Koštrunovo „ „	— 34
Leča, „	12 —	Pišance „ „	— 70
Grah, „	13 —	Golob „ „	— 26
Fižol, „	11 —	Selo, 100 kgr. „	— 14
Maslo, kgr.	1 —	Slama, „ „	1 96
Mast, „	— 75	Drva trda, 4 □ mtr.	6 40
Špeh svež, „	— 65	„ mehka, „ „	4 10

Zahvala.

Za mnoge dokaze najsrčnejšega sočutja za časa bolezni in za mnogobrojno vdeležitev pri pogrebu nepozabljivega mi soproga, go-poda

JANEZA KECEL-NA,

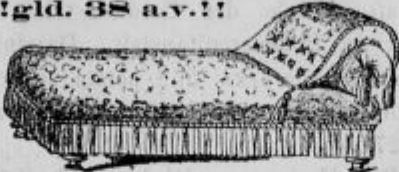
kakor tudi za mnoge krasne vence izrekam v svojem in svoje rodbine imenu vsem prijateljem in znancem najpristnejšo zahvalo. Posebno se zahvaljujem iz vsega srea prečastiti duhovščini v Kamniku, prečastitemu provinciјalu frančiškanskega reda v Ljubljani, častitim gospodom častnikom, p. t. gospodom e. kr. uradnikom, slavnemu občinskemu zastopu in častiti meščanski korporaciji v Kamniku, trgovinskima tvrdkama Luckmann in Souvan v Ljubljani, šolami, pevskemu društvu „Lira“ za ginjaivo petje, vojaškim veteranom v Kamniku, Ljubljani in Domžalah in prostovoljnemu gasilnemu društvu kamniškemu.

Kamnik, 9. junija 1888.

Marija Kecel roj. Praschniker.

OTOMANE,

!!glid. 38 a.v.!!



(glej podoba), najbolj praktično, elegantno, moderno in priljubljeno tapecirano pohištveno orodje, preoblečeno z modernim in močnim blagom in popol-

no pozamenterijo, to je s čopi in dolgimi franžami iz blaga, izdeluje po — 38 gold. a. v. — zajamčeno dobro in solidno narejene

Anton Obreza,

tapecirar in dekoratér

v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 4.

Uzorec blaga resnim kupcem franko na razpolago. Vsa v mojo stroko spadajoča dela v mestu in na deželi izvršujem najceneje. — Modroce na peresih (Federmatratzen) 10 gl. in višje. — Preč. duhovščini priporočam kot špeciјaliteto: altarne preproge.

☛ Ceniki s podobami zastoj in franko na zahtevanje.

C. kr. priv. zavarovalno društvo

„Avstrijski Phönix“

na Dunaji,

katerega zaklad znaša 12 milij. gold. avst. velj., priporoča se o priliki bližajoče se žetve gospodom poljedelcem in kmetovalcem za

zavarovanje proti požaru
raznih poljskih in žitnih pridelkov.

Glavno zastopstvo

„Phönixa“ za Kranjsko

v Ljubljani, Kolizej.

(1)

J. Perhave.

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Frančiškansko cerkviјo v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njihjo stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano reelno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupee so oljnate barve v ploščevinastih pušicah (Blechbüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najfinje naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah.

☛ Cenike na zahtevanje. ☛

C. kr. priv. fabrika za izdelovanje

zarezanih strešnikov

v Zilski dolini na Koroškem

priporoča svoje patentovane vstricne zarezane strešnike,

ki so najbolj bili odlikovani na keramični razstavi v Parizu.

Slové že daleč po svetu,

ker so lahki, solidni, lični, po ceni in ker najmanj trpé od mraza in snega.

☛ Poroštvo za tri leta. ☛

Ž njimi krijejo že po Laškem, Švicarskem, Francoskem, Nemškem in celo po Ameriki. — Fabrika je za vso avstro-ogersko državo lastnica konstanškega patenta za izdelovanje zarezanih strešnikov, potem vseh patentov za izdelovanje Schmidheiniјevih zarezanih strešnikov, kakor tudi Passavant-patenta.

Proti posnemalcem in ponarežalcem se bode po smislu patentnega zakona najostreje kazenski postopalo. Izdeluje tudi najboljše vrste

zidarsko opeko, žlebake, steklene zarezane strešnike in strešna okna.

Streha na ogled je na tukajšnjem kolodvoru Rudolfove državne železnice.

Glavni zastop in zalogo za Kranjsko, Trst, Reko, Gorico kot za vse Primorsko, Istro, Goriško in Dalmacijo imata

F. P. VIDIC & Comp., v Ljubljani, Slonove ulice št. 9.

C. kr. priv. tovarna za portlandski in hidravlični cement

Alojzija Praschnikerja

v Kamniku na Kranjskem.

Ustanovljena leta 1854.

Glavna zaloga v Ljubljani pri g. F. P. Vidicu & Comp.,

Slonove ulice šte. 9,

priporoča p. n. gg. stavbenim mojstrom, arhitektom, stavbenim podjetnikom itd. svoje hidravlični cement (roman-cement) in portlandski cement, po kakovosti vedno izvrsten in enakomeren, ter jamči za večjo trdnost, kakor je predpisana v pravilih društva avstrijskih inženirjev in arhitektov. — Ta cementa sta tudi zaradi tega posebne koristi p. n. naročnikom, ker sta svojstveno mnogo lažja, nego izdelki večine ostalih cementnih tovarn, zaradi česar je za enako množino cementnega zidovja ali morta treba veliko manj tega cementa gledé teže. — Tudi priporočamo lepe in zelo trajne mozajiske plošče, brušene in likane, v najraznovrstnejših obrazcih, in enobojnate plošče od portlandskega cementa, črne, rudeče, naravnobarvene itd. za polaganje tlaka v cerkvah, po prehodih, vežah, na verandah, po hodnikih, v hlevih itd., klajna korita, okraske in sohe, cementne cevi itd.

Blagovoljna naročila se najnatančneje in najtočneje izvršujejo ter jih sprejema glavna zaloga v Ljubljani pri g. F. P. Vidicu & Comp., Slonove ulice št. 9. (6)

Razstava Maxove slike v slavnostni dvorani zgornje realke.

Slavna velika Kristusova slika

„Dopolnjeno je!“

Slikal Gabriel Max.

To genijalno delo, ki v priprosti mogočnosti in pričevalni nadnaravnosti vsesplošno obseza v istinitem pomenu in večnem učinku rešenje sveta na Golgati, razstavlja je praški dvorni založnik umetnin Nikolaj Lehmann za kratek čas (konec razstavi v nedeljo 10. jun.) Vsak dan od 9. ure dopoldne do 6. ure zvečer. (Vstopnina 20 kr.)

Ta slika je bila že razstavljena v umetniških društvih mnogih umetniških mest in v škofskih palačah tu- in inozemstva ter je povsod vzbudila splošno zanimanje. (6)

Gospodom šolskim predstojnikom in učiteljem priporoča

Andr. Druškovič-a

trgovina z železnino in orodjem mestni trg 10.,

vsa vrtnarska orodja, kakor tudi orodja za sadjerejo in obdelovanje sadnih dreves, in sicer: drevesno sterguljo, škarje za gosenice, ročno lopatico, drevesno žago, sadni trgač, drevesne škarje, cepilnik, cepilnik za mladiče, cepilni nož, vrtnarski nož in drevesno ščetko; orodja so vsa na lepo popleskani leseni plošči vrejena, po prav nizki ceni. (14)

Gospodu G. PICCOLI-JU, lekarju „pri Angelu“ v Ljubljani.



Moj sin je trpel skozi dve leti vsled gastralgije, slabega prebavanja in želodčnega krča, da ga je ta bolezen vsega shujšala in skoro uničila. Pri njem poskušal sem vsa sredstva, ki nam jih naša veda zadaje in tudi nisem pozabil najrazličnejših rudninskih vod. Toda zboljšek bil je le za malo trenutkov. Slednjič si domislim, poslužiti se Vaše zelo pohvaljene esence za želodec, in vspeh je bil tako nagel in sijajen, da je moj sin porabil samo 6 steklenic popolnoma ozdravil.

Pri takem vspehu morem Vašo esenco le najgorkeje priporočati vsem trpečim vsled slabe prebave, zlaté žile itd., ter Vas tudi pooblastim, da to spričevalo moje hvaležnosti kot v resnici zaslužen pohvalo tudi razglasite.

V Trstu 1887.

Dr. Leon Levi.

Teodor Slabanja,

srebrar v Gorici, ulica Morelli št. 17,



se priporoča velečastiti duhovščini za izdelovanje cerkvenih potrebščin naj-novejše oblike namreč:

Monštranc, kelihov, ciborijev, svetilnic, svečnikov, itd. itd. po najnižji ceni.

Tudi se pri njem stara cerkvena priprava v ognji pozlati, posrebrni in popravi.

Na blagovoljna vprašanja bode radovoljno odgovarjal.

➔ Pošilja vsako blago dobro shranjeno in poštno prosto. (21)

➔ Staro orodje za popravo naj mi blagovolijo č. č. gg. naročniki, pošiljati nefrankovano. ➔

Janez Dogan,

mizarski mojster v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 15, (Medijatova hiša)

priporoča svojo dobro vrejeno zalogo raznovrstne

hišne oprave,

politovane in likane: altarne podstavke po 5 gld. 50 kr., divane, garniture, modroce na peresih po 10 gld., žimnate modroce po 20 gld., vozičke za otroke, okvire za svete in posvetne podobe, in sicer za 20 odstotkov ceneje, kakor drugod.

Tudi prevzema vsa mizarska in stavbena dela.

Cenilnik s podobani zastonj in franko.

Ne zameniti z Radgonsko, to je Radkersburger.

Radenska kislá voda in kopališče.

Radenci na slov. Štajerskem ob vznožji Slovenskih goríc.

Kot zdravilna voda. Radenska kislá voda ima med vsemi evropskimi kislíci največ **natrona in litija.** Posebna njena lastnost je, da pomaga pri vseh boleznih, koje dobi človek vsled prevelike kisline v svoji vodi, kakor pri hudici, pri kamnu v želodcu, mehurji in ledicah, ter je neprecenljivo zdravilo pri zlati žili, pri boleznih v mehurji, pri zasliženjih, kadar se napravlja kislina v želodcu in črevesu, pri vredu, katarih in živčnih boleznih.

Kot namizna voda. Vsled obilne oglene kisline in oglenokislega natrona, prijetnega okusa in močnega penjenja je radenska kislá voda najbolj priljubljena poživiljajoča pijača. Pomešana s kislím vinom ali s sadnim sokom in sladkorjem je močno šumeča, žejo gaseča pijača, koje imenujejo mineralni šampanjec.

Obvarovalno zdravilo. Jako razširjena je in mnogo se rabi radenska kislá voda kot varstvo in zdravilo zoper davico, škrlatico, mrzlico in kolero.

Kopeli in stanovanja. Kopeli se prirejujejo iz železnate in kisle vode z raznovrstno gorkoto. Skušnja učí, da pomagajo posebno zoper: hudico, trganje po udih, ženske bolezni, pomanjkanje krvi, bledico, histerijo in neplodovitost. (Cena kopeli 35 kr., cena za eno sobo 30 kr. do 1 gold.)

Ogljeno-kisli litij kot zdravilo. Liter radenske kisle vode ima v sebi 0.06 gr. dvakratno ogljeno-kislega litija, to je množina, ki se težko prekorači pri enkratnem zavžitku. Kolike vrednosti je ta jako močan lužnik kot zdravilo, dokazujejo Garrodevi poskusi, ki so se vsestranski potrdili. Položil je koščke kosti in hrustancev od protinastih bolnikov v enako močne tekočine kalija, matrona in litija. Prvi dve niste skoraj nič vplivale, slednja pa tako odločno, da so bile protinastih snovi navzete kosti v kratkem proste vse nesnage. To ga je napotilo, da je začel poskušati z litijem pri protinastih bolnikih, kojih scavníške prevlake so postajale vedno manjše ter konečno popolnoma prenehale. Vspehi, koje so dosegli pri enacih razmerah tudi drugi zdravniki.

Cenike razpošilja zastonj in franko kopališče radenske slatine na Štajerskem.

(14) V zalogi imata kisló vodo Ferdinand Plautz in Mihael Kastner v Ljubljani.

„AZIENDA“

avstro-francoska družba za zavarovanje življenja in rent. avstro-francoska družba za zavarovanje proti elementarnim škodam in nezgodam.

Ravnateljstvo:

na DUNAJI, I., Wipplingerstrasse šte. 43.

Imovina družbe:

9 milijonov gld. avstr. velj. 2 milijona gld. avstr. velj.

Družba zavaruje

človeško življenje v vseh navadnih kombinacijah; Zavarovanje za slučaj smrti, zavarovani znesek se izplača takoj po smrti zavarovanca njegovim ostalim, oziroma drugim obmišljenecem:

zavarovanje za doživetje, preskrbovanje v starosti in otročje dote, zavarovani znesek se izplača zavarovancu samemu, ko doseže neko določeno starost;

Zavarovanje dosmrtnega dohodka, udovskih pokojnin in dohodkov za odgojo po najnižjih premijah in z jako kulantnimi pogoji, zlasti onim, da se policam ne more ugovarjati.

a) proti škodam, katere napravijo požar ali strela, parne ali plinove eksplozije, ali se naredé z gašenjem, podiranjem in izpraznjenjem pri stanovanjih in gospodarskih poslopih, tovarnah, strojih, mobiljah in vsakovrstnih opravah, zalogah blaga, živini, gospodarskem orodju in zalogah;

b) proti škodam, katere napravi ogenj ali strela ob žetvi in košnji na poljskih ali travniških pridelkih v gumnih in stogih;

c) proti škodam, ki jih napravi toča na poljskih pridelkih;

d) proti nevarnostim prevažanja blaga po vodi in po suhem.

Zavarovanje proti telesnim nezgodam se še ni pričelo, a se bode pravočasno naznanilo p. n. občinstvu, kadar se prične.

Zastopstva družbe:

V Budimpešti, Wienergasse 3 in Schiffgasse 2; v Gradci, Albrechtsgasse 3; v Inostu, Bahnstrasse, Hôtel „Goldenes Schiff“; v Lvovu, Marijin trg 8, nova; v Pragi, Vaelava trg 54; v Trstu, Via St. Nicolo 4, na Dunaji, I., Hohenstauffengasse 10.

V vseh mestih in večjih krajih avstro-ogerske monarhije nahajajo se glavne in krajne agenture, ki radi dajo pojasnila in dajo ponudbene pôle ter prospekte zastonj in vsprejemajo zavarovanja.

Glavni zastop v Ljubljani, Šelenburgove ulice šte. 3, pri JOSIPU PROSENC-u. (6)

Najboljši in najpripravnejši način hranjevanja je gotovo

➔ zavarovanje življenja. ➔

Zavarovanje življenja koristno je vsakemu, neobhodno potrebno pa onim, ki imajo skrbeti za rodbine. Naše življenje odvisno je od tolikernih slučajnosti, da ne smemo nikdar puščati iz oči bodočnosti onih, ki so nam dragi in za katere skrbeti smo obvezani. Najboljši pripomoček za to je zavarovanje življenja, katero je urejeno tako, da daje priliko vsakemu udeleževati se njegovih dobrot.

Za neznamen denar more se zavarovati kapital, ki se izplača po smrti preostalej rodbini, ali dota, ki se izplača otroku, kedar doživi, 18., 20. ali 24. leto. Poslednje zavarovanje važno je zato, ker se zavarovana dota izplača tudi tedaj, ko bi oni, ki jo je zavaroval, umrl takoj potem, ko je uplačal prvi obrok, in ker se vsa uplačana premija vrne, ko bi zavarovani otrok umrl pred dogovorjeno starostjo.

More se pa tudi zavarovati kapital, ki se izplača zavarovancu samemu o dogovorjenej starosti (n. pr. v 40., 50. ali 60. letu), ali pa njegovim dedičem, ko bi utegnil umreti prej.

Vse te načine zavarovanja upeljane ima **vzajemna zavarovalna banka „SLAVIJE“** v Pragi, katere prednost je še to, da je pri njej vsak člen brez kacega posebnega priplačila deležen vsega čistega dobička, ki je leta 1887 iznašal 10%, v prejšnjih letih pa tudi že po 20%, 25% celo 48%.

Konec leta 1886. bilo je pri banki „SLAVIJE“ za življenje zavarovanih 40.497 osob za 22,835.193 goldinarjev. Vsa pojasnila daje brezplačno (20)

glavni zastop banke „SLAVIJE“ v Ljubljani, v lastnej hiši (Gosposke ulice 12.)



Priporoča svoje izdelke prečistiti duhovščini in p. n. cerkvenim predstojnikom po najnižji ceni v najnovejših in lepih oblikah. (3)

Na željo pošilja načrte in ilustrovane cenike. Staro orodje in posode jemlje v popravo.

Preselitev in priporočilo.

Slavnemu občinstvu, zlasti prečistiti duhovščini najuljudneje naznanjam, da sem se preselil s svojo

klobučarsko in krznarsko trgovino

v Kirbiševo hišo na Kongresnem trgu poleg gledališča.

Zahvaljeva se p. n. občinstvu za dosedanje zaupanje, obljubujem, da bom najtočneje izvrševal vsa naročila ter z dobrim, bodisi klobučarskim bodisi krznarskim blagom zadovoljeval vsestranskim zahtevam.

Odličnim spoštovanjem

A. Krejči,

(13) klobučar in krznar v Ljubljani.

Ustanovljena leta 1847.

Tovarna za pohištvo

J. J. NAGLAS - A

Ljubljana,
Turjaški trg št. 7,

priporoča se za napravo vseh v to stroko spadajočih predmetov, posebno pa

cerkvene, hišne in gostilničarske oprave

po najnižjih cenah. (47)

Cenilniki gratis in franko.

Marijacejske kapljice za želodec, izvrstno vplivajoče pri želodčnih boleznih.



Nepresegljive pri pomanjkanju teka, slabosti želodca, smrdljivi sapi iz ust, napetji, kislem riganju, koliki, prehlajenju želodca, gorečici, kamenu, preobilnem sluzu, gojusu in bruhanju, glavobolu (ako ima svoj izvir v želodec), želodčnem krču, zaprtju, preobloženju želodca z jedili ali pijanci, boleznih vsled glist, boleznih na vrani in jetrah, ter zlati žili. — Cena steklenici z navodom o rabi 35 kr., dvojni steklenici 60 kr.

Glavni razpošiljatelj lekarnar Karol Brady, Kremžir [na Moravskem].

Marijacejske kapljice za želodec niso tajno sredstvo. Snovi, koje obsegajo, navedene so v navodu o rabi, koji je pridejan vsaki steklenici.

Pristne dobiti so skoraj v vsaki lekarni.

Svarilo! Marijacejske kapljice za želodec se mnogo ponarejajo. V znak pristnosti zavita mora biti vsaka steklenica v rudeč papir, na kojem je zgorajšnja varstvena znamka, ter mora biti vrhu tega tudi še povedano na navodu o rabi, ki je pridejan vsaki steklenici, da je tiskan v tiskarni H. Guseka v Kremžiru.

Pristne so dobiti: Ljubljana: lek. Gab. Piccolli, lek. Jos. Svoboda. — Postojna: lek. Fr. Baccareich, — Škofjaloka: lek. Karol Fabiani. — Radovljica: lek. Aleks. Roblek. — Rudolfovo: lek. Dominik Rizoli, lek. Bergmann. — Kamnik: lek. J. Močnik. — Črnomelj: lek. J. Blažek. (23)

Seigelove čistilne kroglice.

Najboljše sredstvo zoper zaprtje in lenost jeter.

Te kroglice ne slušajo — kakor mnoga druga zdravilna sredstva — bolnikovega stanja, predno se ne počuti boljšega. Vpliv njihov, akoravno lagoden, je vendar popoln brez neprijetnih nasledkov, kakor slabosti, ščipanja po trebuhu, itd. — Seigelove kroglice so najboljše domače sredstvo, katero je bilo le kdaj iznajdeno. Izčistijo čreva vseh dražilnih snovi in jih pustijo v zdravem stanju. Najboljše sredstvo so zoper nevarnost življenja — neprebavljivost in lenost jeter. — Te kroglice preprečijo mrzlico in razne bolezni, ker odstranijo iz čreves vse strupene snovi. Učinek kroglice je hiter, in vendar lagoden, ne da bi povzročevale kakove bolečine. Kdor ima hud nahod in mu preti mrzlica, kdor čuti bolečine v glavi, v hrbtu ali v udih, temu bodo Seigelove kroglice odstranile nahod in pregnale mrzlico. Obložen jezik s slanin okusom povzročujejo škodljive tvarine v želodec. Le nekateri vžitki Seigelovih čistilnih kroglice sestili bodo želodec, odstranili slabi okus in dali zopet tek; s tem se pa povrne tudi zdravje. — Mnogokrat povzročuje pol segnita hrana v želodec bruhanje, slabosti in drisko. Ako se oprostijo čreva teh nečistih tvarin z vžitkom Seigelovih kroglic, zginejo neprijetni učinki in prikaže se zopet zdravje. — Ako vzamemo Seigelove čistilne kroglice, predno gremo spat, zabranijo slabe posledice preobite jedi in pijače, ne da bi motile spanje. Cena zavoju Seigelovih čistilnih kroglic je 50 kr. — Dobivajo se le v podolgastih škatljicah. (8)

Svari se pred ponarejanji, ki so brez vse vrednosti ter še celo škodljivo vplivajo.

Lastnik: **A. J. White, Limited, 35 Faringdon Road, London.**

Karlsbad, kolodvor 108, dne 6. novembra 1888.

Blagorodni gospod! Nedavno sem naročil pri Vas „Schäker-ekstrakt“ in Seigelove kroglice. Ker jih bom v kratkem zopet rabil, izrekam Vam, častiti gospod, svojo prisrčno zahvalo, kajti učinek teh zdravil je dober. (Naroči.) Spoštovanjem

Krištof Zach.

V zalogi ima in razpošilja „Seigelove kroglice“ Ivan Nep. Harna, lekarna „zum gold Löwen“ v Kremžiru na Moravskem. Na prodaj jih ima in razpošilja Jan. Nep. Harna, lekarnar „Zum gold. Löwen“ v Kremžiru na Moravskem. Dalje v lekarnah: Koroško, Kranjsko, Primorsko: Ljubljana, Ub. pl. Trnkoczy, G. Piccoli; Celovec, Peter Birnbacher, Alf. Egger in W. Thurnwald; Breze, St. Mohor, Prevalje, Gostentschnig; Trbiž, Beljak, dr. Kumpf, Frid. Scholz; Velikovec, Volšperg, Ajdovščina, Idrija, Kamnik, Pulj, J. Cabuchio; Reka, G. Prodani; Gorica, J. Cristofolletti, Pontoni, A. Gironzoli; Trst, Suttina A., al Camelo, Praxmarer A. al due Mori, J. Serravallo, al Redentore G. Zanetti, alla Sesta d'oro; Novigrad, Nik Bar. Gionovici; Spljet, Aljinovici, Foeigl; Zader, Androvič; Susak pri Reki, Mali Lošinj, O. Viviani, in v večini ostalih lekarn v cesarstvu.

„AZIENDA“

avstrijsko-francosko društvo

za zavarovanje proti elementarnim nezgodam in nesrečnim slučajem

NA DUNAJI.

Plačani delniški kapital in drugo poroštveno premoženje družbe znaša čez

dva milijona goldinarjev avstrijske veljave.

Pisarna vodstva nahaja se:

na Dunaji, I., Wipplingerstrasse 43.

Zastopništva so:

na Dunaji, v Budapešti, Pragi, Lvovu, Gradci, Inomostu.

„AZIENDA“ zavaruje

proti škodi po toči

po najugodnejših pogojih in za trdne premije, ne da bi bilo treba pozneje doplačevati. Premije se odmerjujejo kolikor mogoče cenó in plača za premije kreditira se, ako se želi. Škode se kulantno likvidirajo in točno izplačujejo.

Za posredovanje zavarovanj in povprašanja se priporoča

glavni zastop v Ljubljani pri g. J. PROSENCU-u, Šelenburgove ulice št. 3. (2)

Za čas stavbe

priporoča

Andrej Druškovič-a

trgovina z železnino, Mestni trg 10,

v velikem izboru in prav po nizki ceni okova za okna in vrata, štorje za štokodiranje, drat in cveke, samokolnice, vezi za zidovje, traverse in stare železniške šine za oboke, priznane najboljše kamniški Portland- in Roman-cement, sklejni papir (Dachpappe) in asfalt za tlak, kakor tudi lepo in močno narejena štedilna ognjišča in njih posameznadela.

Priloga, k

kjer ni blizo vode neobhodno potrebne vodnjake za zabijati v zemljo, s katerimi je mogoče v malih urah in majhnimi stroški na pravem mestu dobivati vodó; ravno tako tudi se dobivajo vsi deli za izkopane vodnjake, železne cevi in železoliti gornji stojali, kakor tudi za lesene cevi mesingaste trombe in ventile in železna okova.

Za poljedelstvo:

(14)

vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno nasajeni plugi in plužna, železne in lesene brane in zobove zanje, motike, lopate, rezovnice, krampe itd.

Tudi se dobiva zmitrom sveži dovski mavec (Lengensfeder Gyps) za gnojenje polja.